

DOĞADAN ESİNTİLER

Gülğün AKBABA*
Sinan ERTEN**

AĞIRLIKTA DÜNYA REKORTMENİ MAVİ (GÖK) BALİNA

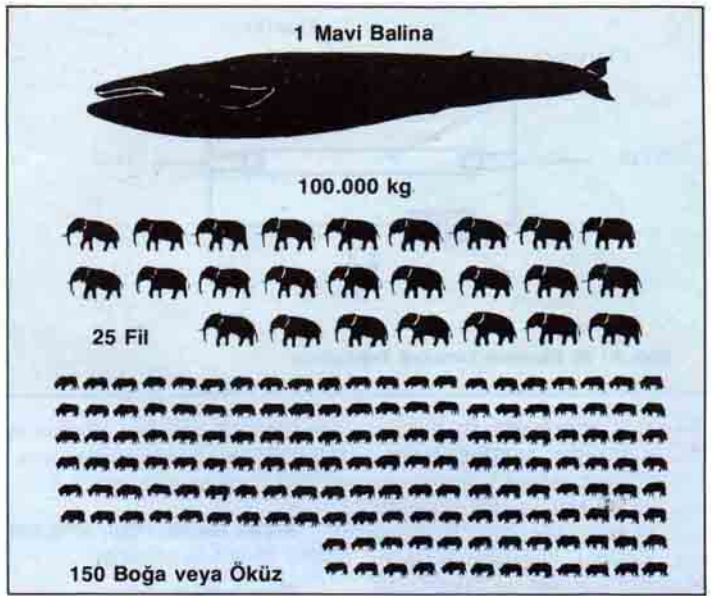
100.000 kg, tasavvuru güç olan bir ağırlıktır. Bu kadar büyük bir ağırlık ise kantarda nasıl tartılabilir, Ancak bu ağırlığı yanda görülen grafik ile anlamlı hale getirebiliriz.

Evet 100 tonu aşan ağırlığı, 30 metreden fazla olan boyu ile yeryüzündeki memelilerin en büyüğü ve denizlerin bariyeri olarak kabul gören mavi balınayı bir et yığını olarak da kabul edebiliriz. Böyle bir et yığınının günlük kaç porsiyon krill ile beslenebileceğini ya da bu hayvanı kaldırmak için kaç insana ihtiyaç duyulacağını isterseniz hesaplamaya çalışın. Bu hesabın içinden çıkabilir misiniz bilmiyoruz; ama insanlar, bu hayvanın kökünü kurutmayı başarmış gibi...

CANLILARDA ALET KULLANIMI

Ağaçkakan ispinozu ya da Galapagos ispinozu olarak bilinen bu kuş (**Cactospiza pallida**), topladığı dalları bir iğne ya da bir ok gibi kullanarak ağaç kovuklarını karıştırır. Bu yolla kovuktan çıkardığı canlılar veya beğendiği şeyler onun yemek zevkini tatmin eder (Resim 1). Deniz Samuru (**Enhydra lutris**) ise, göğsüne bir taş koyar ve bu taşla kabuklu hayvanları parçalar (Resim 2).

Kum arısı veya sahil arısı ola-

rak bilinen bu hayvan ise (**Amphiphila umaria**), kuluçka için yapmış olduğu odacıkları, çekiç gibi kullandığı bir taş parçası ile vurarak yavrularının yardımına koşar (Resim 3). Kırmızı sırtlı örümcek kuşu (**Lanius collurio**) da büyük avlarını dikenlere atarak onları şişlemede ve bu şekilde parçaladığı besinini daha kolay yemektir (Resim 4). Koruyucu balıklar (**Toxotes jaculatrix**) suyu yapraklar üzerindeki böceklerle fırlatarak, böceklerin aşağıya düşmesini sağlamak ve sonra bu ilginç yöntemle tuzağına düşürdüğü avlarını afiyetle yemektir. Hayvanın yöntemine, adeta su ışınlanması da diyebiliriz (Resim 5).

* Ziraat Yük. Müh., Bilim ve Teknik Dergisi Uzman Yrd.

** Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fak. Fen Bilimleri Eğitim Bl. Araştırma Gör.